

jeg er ikke i Tvivl om, at den ærede Ordfører, i Lighed med, hvad han tidligere har udtalt, vil gjøre den Paastand gjældende, at en Stendomsbesidder „raader over“ den Husmand, som han kan lete maasse for 5 Rd. om Dagen. — Ja, strengt taget kan man jo sige, at man kan raade over ham, naar han kan faas for den Betaling; men naar nu en Mand udfommanderes med 30 Personer og skal betale hver 5 Rd. om Dagen, saa bliver det 150 Rd., og en saadan Bestemmelse kan det dog paa ingen Maade gaa an at vedtage; dette forekommer mig at være fuldstændig, slaaende. Det ærede 3die Medlem for 9de Kreds (Mourier-Petersen) har fremsat forskjellige Bemærkninger i Anledning af de Erklæringer, som ere blevne fremlagte i Udvalget, og da disse hans Udtalelser ikke ere blevne omtalte, skal jeg tillade mig at berøre dem med et Par Ord. De Erklæringer, som den høitærede Minister har indhentet til Oplysning i Sagen, ere blevne fremlagte i Udvalget, men hvorledes Flertallet har kunnet tage disse Erklæringer til Indtægt for sig, forstaar jeg ikke. Disse Erklæringer ere indhentede fra samtlige Amtsraad i Landet, og saavidt jeg erindrer — thi det er længe siden, jeg læste dem —, tror jeg ikke, der er mere end 5 Amtsraad, der have udtalt sig bestemt imod Regjeringens Forslag. Den ærede Ordfører udtalte igaar, at de Amtsraad, der vare gaaede dybere ind paa Sagen og havde sat sig ind i Forslaget, havde udtalt sig imod dette, hvoraf man altsaa maa faae ud, at disse 5 Amtsraad ere gaaede dybere ind paa Forslaget, hvortil de andre ikke ere gaaede dybere ind derpaa. Udvalgets ærede Formand har derimod idag udtalt, at Amtsraadene ikke have havt Tid nok til at se paa Forslaget, og har føiede til, at det Amtsraad, hvoraf han er Medlem, havde havt meget kort Tid der- til, og at det havde modsat sig Forslaget. Det forekommer mig imidlertid, at dette netop tyder hen paa, at det er dem, som ikke ere gaaede dybere ind paa Forslaget, og som ikke have havt længere Tid til at se paa det, der have ladet sig fræmme og anset Regjeringens Forslag for ubrugeligt, og at det derimod er de Andre, der have havt

god Tid til at gennemgaa Forslaget, der have fundet, at Forslaget er godt, og ere gaaede ind paa Principet. Enkelte have ganske vist sagt: Vi holde os kun til Principet i Lovforslaget, idet vi paa Grund af den korte Tid ikke have kunnet behandle Detailspørgsmaalene; men det er jo ogsaa netop Principet, der her er Tale om. Det forekommer mig altsaa, at Erklæringerne fra Amtsraadene, naar man tager dem samlede, maa siges at tale for Forslaget, som det foreligger. — Af to, af de ærede Medlemmer af Flertallet, hvortil jeg især har sigtet, har man faaet fuldstændigt Bevis for, hvor uklare Anskuelseerne med Hensyn til Husmændenes Stilling ere. Den ærede Ordfører udtalte nemlig igaar, at Husmændene forrettede 3 Dages Tjeneste, foruden hvad der paa- lagdes dem efter deres Hartkorn, og den ærede Formand for Udvalget udtalte i Dag som Svar til et andet Medlem, at Husmænd med Jord kun gjorde Arbejde efter deres Hartkorn. (Mourier-Petersen: Det er en Misforstaelse!). Ja, det vil jo Tidenden senere vise. Men, naar der er en saadan Uklarhed tilstede om disse Forhold, forekommer det mig at være et Bevis paa, hvor rigtigt det er at gjøre Forandring i det bestaaende Forhold, saavel i den ene som den anden Retning, navnlig saaledes, at Arbejdet kan blive udført paa den billigste og bedste Maade. Dette tror jeg vil ske, naar man vedtager Lovforslaget, som det foreligger, og jeg skal altsaa atter tillade mig at anbefale det.

Scholer: Ja, det er ganske vist noget sent nu at tage Ordet under denne Forhandling, og jeg skal derfor ogsaa udtale mig ganske kort. — Naar det ærede Medlem for 9de Kreds her lige overfor (Estrup) yttrede, at den retfærdigste Fordeling vilde være at udbyde Arbejdet i Entreprise, saa er det vel ganske vist, at det vilde være det Retfærdigste, men der er to væsentlige Hindringer, der paa mange Steder ville forbyde det. Navnlige vil Udredelsen af Pengene dertil vistnok paa mange Steder blive saa overvældende, at det vil afskrække derfra, og dernæst kan det vel i flere Sogne hælde sig, at der ikke vil være Mandskab, der vil overtage Arbejdet i Entreprise. Maasse